

KOHTUJURISTI ETTEPANEK

JULIANE KOKOTT

esitatud 23. septembril 2004¹

I. Sissejuhatus

II. Õiguslik raamistik

A. Ühenduse õigus

1. Käesolevas eelotsusetaotluses käsitletakse direktiivi 90/642/EMÜ teatavates taimset päritolu saadustes, sealhulgas puu- ja köögiviljas, sisalduvate ja nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide lubatud piirnormide kehtestamise kohta² (edaspidi „direktiiv 90/642“) tõlgendamist. Põhikohtuasja esemeks Helsingin hallinto-oikeus'es (Helsingi halduskohus) oli viinapuulehtede impordiga tegeleva ettevõtja kaebus kahe Soome tolliameti otsuse peale. Nimetatud otsustega keelati sellel importiga tegeval ettevõtjal viinapuulehtede import põhjendusel, et nendes sisalduv pestitsiidide jääk ületas lubatud piirnormi. Siseriiklik kohus esitas küsimuse direktiivi 90/642 kohaldatavuse kohta viinapuulehtede suhtes.

2. Direktiivi 90/642 artikli 1 lõikes 1, direktiiviga 97/41/EÜ³ (edaspidi „direktiiv 97/41/EÜ“) muudetud redaktsioonis, on sätestatud:

„Käesolevat direktiivi kohaldatakse lisa 1. veerus määratletud rühmadesse kuuluvate saaduste suhtes, mille näited on esitatud 2. veerus, kui kõnealustesse rühmadesse kuuluvad saadused või 3. veerus kirjeldatud saaduste osad võivad sisaldada teatavaid pestitsiidide jääke.

Käesolevat direktiivi kohaldatakse samade saaduste suhtes ka pärast kuivatamist või

¹ — Algkeel: saksa.

² — Nõukogu 27. novembri 1990. aasta direktiiv 90/642/EMÜ teatavates taimset päritolu saadustes, sealhulgas puu- ja köögiviljas, sisalduvate ja nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide lubatud piirnormide kehtestamise kohta (EÜT L 350, lk 71; ELT eriväljaanne 03/11, lk 68), korduvalt muudetud, viimati komisjoni 26. aprilli 2002. aasta direktiiviga 2004/61/EÜ (EÜT L 127, lk 81; ELT eriväljaanne 03/44, lk 205).

³ — Nõukogu 25. juuni 1997. aasta direktiiv 97/41/EÜ, millega muudetakse direktiive 76/895/EMÜ, 86/362/EMÜ, 86/363/EMÜ ja 90/642/EMÜ vastavalt puu- ja köögiviljas, teraviljas, loomses toidus ja teatavates taimsetes saadustes, kaasa arvatud puu- ja köögiviljas, sisalduvate ja nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide piirnormide kehtestamise kohta (EÜT l. 184, lk 33; ELT eriväljaanne 03/21, lk 207).

töötlemist või pärast nende lisamist toidusegule, kui need võivad sisaldada teatavoid pestitsiidide jääke.”

siidide piirnormid. See loetelu on esitatud kolmeveerulises tabelis. Esimene veerg kannab pealkirja „Toterühmad”, teine „Rühmadesse kuuluvad saadused” ja kolmas „Saaduse osa, mille suhtes jääkide piirnorme kohaldatakse”.

3. Direktiivi 90/642 artikli 3 lõikes 1, direktiiviga 97/41 muudetud redaktsioonis, on sätestatud:

„Artikli 1 osutatud saadused või saaduste osad ei tohi alates ringlusse laskmisest sisaldada pestitsiidide jääke üle artikli 1 osutatud loetelus täpsustatud piirnormide. [...]”

6. Direktiivi II lisas on eraldi ära toodud iga I lisas nimetatud saaduse pestitsiidi piirnorm mg/kg kohta.

4. Direktiivi artiklis 5 on ette nähtud:

„Liikmesriigid ei tohi keelata või takistada artikli 1 osutatud saaduste oma territooriumil ringlusse laskmist põhjendusel, et need sisaldavad pestitsiidide jääke, kui selliste jääkide kogus kõnealustes saadustes või nende osades või nende pinnal ei ületa artikli 1 osutatud loetelus määratletud piirnorme.”

5. Direktiivi I lisa sisaldab tooterühmade ja saaduste loetelu, mille kohta kehtivad pestit-

7. Viinapuulehti ei ole eraldi nimetatud ei I ega II lisas.

8. Direktiivi I lisa 1. veerus esineb muu hulgas „marjade ja väikeste puuviljade” tooterühm. Sellesse tooterühma kuuluvad muu hulgas 2. veerus osundatud „laua- ja veiniviinamarjad”. Kõnealuse I lisa 1. veerus on osundatud ka „lehtkõogiviljade ja värskete maitsetaimede” tooterühmale, kuhu muu hulgas kuuluvad 2. veerus nimetatud salat, spinat ja maitsetaimed.

9. Direktiivi II lisas, direktiividega 98/82/EÜ⁴ ja 2000/42/EÜ⁵ muudetud redaktsioonis, on „lehtkõõgiviljade ja värskete maitsetaimede” tooterühma lubatud kloropüriofossi piirnorm 0,05 mg/kg ja fenarimooli piirnorm 0,02 mg/kg. Laua- ja veiniviinamarjade tooterühma lubatud kloropüriofossi ja fenarimooli piirnormid on vastavalt 0,5 mg/kg ja 0,3 mg/kg.

B. Siseriiklik õigus

10. Kõnealuse direktiivi sätted võeti üle Soome kaubandus- ja tööstusministri otsusega 896/99. Selles otsuses ei esine selgesõnalist normi viinapuulehtede kohta. Muu hulgas võeti selle otsusega üle direktiivi sätted tooterühmade ja nendele vastavate piirnormide kohta.

4 — Komisjoni 27. oktoobri 1998. aasta direktiiv 98/82/EÜ, millega muudetakse direktiivide 86/362/EMÜ, 86/363/EMÜ ja 90/642/EMÜ (teraviljas, loomise päritoluga toiduainetes ja teatavates taimset päritolu toiduainetes, kaasa arvatud puu- ja kõõgiviljas, sisalduvate ja nende pinnal esinevate pestitsiidide lubatud piirnormide kehtestamise kohta) lisasid (EÜT L 290, lk 25; ELT eriväljaanne 03/24, lk 72).

5 — Komisjoni 22. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/42/EÜ, millega muudetakse direktiivide 86/362/EMÜ, 86/363/EMÜ ja 90/642/EMÜ (vastavalt teraviljas, loomses toidus ja teatavates taimsetes saadustes, kaasa arvatud puu- ja kõõgiviljas, sisalduvate ja nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide piirnormide kehtestamise kohta) lisasid (EÜT L 158, lk 51; ELT eriväljaanne 03/29, lk 209).

III. Asjaolud ja eelotsuse küsimused

11. Märtsis 2002 soovis äriühing E. Gavrielides OY (edaspidi „Gavrielides”) importida Soome täidisega viinapuulehti ning juulis 2002 soolvees konserveeritud viinapuulehti.

12. Soome tollilabor võttis nimetatud kaupadest pestitsiidide jääkide sisalduse kontrollimiseks proovid. Proovide tulemusena selgus, et täidetud viinapuulehed sisaldasid 0,28 mg/kg kloropüriofossi ning soolvees konserveeritud viinapuulehed sisaldasid 0,11 mg/kg kloropüriofossi ja 0,14 mg/kg fenarimooli.

13. Saadud tulemuste põhjal keelas Soome tolliamet oma 29. juuli ja 12. augusti 2002. aasta otsustega (edaspidi „vaidlustatud otsused”) kõnealuste saaduste impordi, turustamise, müügiks pakkumise ja kõik teised võimalikud üleandmise viisid. Ta teatas, et viinapuulehtede lubatud kloropüriofossi ja fenarimooli piirnormid on vastavalt 0,05 mg/kg ja 0,02 mg/kg. Lubatud pestitsiidide jääkide piirnormid on reguleeritud Soome kaubandus- ja tööstusministri otsusega 896/99, millega võeti üle direktiiv 90/642. Aluseks võetud piirnormid tulenesid viinapuulehtede klassifitseerimisest „lehtkõõgiviljade ja värskete maitsetaimede” toote-

rühma. Viinapuulehtede suhtes kohaldati maitsetaimedele kehtivaid piirnorme: kloropürifossi 0,05 mg/kg ja fenarimooli 0,02 mg/kg.

setaimed”, ning II lisa nii, et viinapuulehed kuuluvad alarühma „Muud [maitsetaimed]”?

14. Gavrielides taotleb siseriiklikus kohtus vaidlustatud otsuste tühistamist.

3. Juhul, kui viinapuulehed ei kuulu alarühma „Muud [maitsetaimed]”, siis millesse toote- või alarühma tuleb viinapuulehed klassifitseerida?”

15. EÜ artikli 234 alusel esitas siseriiklik kohus 22. septembri 2003. aasta määrusega Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

IV. Õiguslik hinnang

„1. Kas nõukogu 27. novembri 1990. aasta muudetud direktiivi 90/642/EMÜ teatavates taimset päritolu saadustes, sealhulgas puu- ja köögiviljas, sisalduvate ja nende pinnal esinevale pestitsiidide jääkide lubatud piirnormide kehtestamise kohta artikli 1 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et seda direktiivi kohaldatakse viinapuulehtede suhtes?

A. Poolte märkused

16. Soome valitsus leiab, et direktiivi 90/642 lisa antud saaduste loetelu ei ole ammendav. Ta on arvamusel, et viinapuulehed tuleb klassifitseerida tooterühma „lehtköögiviljad ja värsked maitsetaimed” ning oma väite toetuseks viitab ta komisjoni ettepanekule „Nõukogu direktiivi 90/642/EMÜ lisa nimeamata (vähemtähtsate) põllukultuuride klassifitseerimine”,⁶ mille leheküljel 107 on viinapuulehed klassifitseeritud maitsetaimedena.

Kui vastus on jaatav, siis:

2. kas selle direktiivi I lisa tuleb tõlgendada nii, et viinapuulehed kuuluvad tooterühma „lehtköögiviljad ja värsked mait-

6 — Komisjoni põllumajanduse peadirektoraat VI B II-1, B lisa, 7029/VI/95 rev. 5, 22.7.97 (http://europa.eu.int/comm/food/resources/publications_en.htm).

17. Gavrielides ja Kreeka valitsus leidsid, et direktiivis 90/642 sätestatud saaduste loetelu on ammendav. Kuna selles ei ole sõnaselgelt viinapuulehti nimetatud, ei ole direktiiv viinapuulehtedele kohaldatav. Kreeka valitsuse arvamuse kohaselt ilmneb asjaolu, et saaduste loetelu ei ole näitlik, juba direktiivi preambulis, mille kahekümnendas põhjenduses on mainitud, et saaduste loetelusse on ette näha täiendusi. Järelikult on loetelu ammendav. Gavrielides väidab, et ainus viinapuulehtedele kohaldatav säte on 28. jaanuari 2002. aasta määruse (EÜ) nr 178/2002⁷ artikkel 14. Vastavalt nimetatud sättele on keelatud tervistkahjustavate saaduste turuleviimine. Vaidlusaluste saaduste puhul tekib oht tervisele ainult juhul, kui igapäevaselt tarbitakse neid mitmeid kilogramme. Gavrielides ja Kreeka valitsus leiavad, et kui siiski kohaldada direktiivi 90/642, ei tuleks viinapuulehti mingil juhul klassifitseerida „lehtkõõgiviljade ja värskete maitsetaimede” tooterühma. Liiatigi peavad need pestitsiidide piirnormid kehtima kõikidele taimeosadele, mistõttu käesoleva juhtumi puhul peaks viinapuulehtedele kohaldatama viinamarjadele kehtivaid piirnorme.

rida „lehtkõõgiviljade ja värskete maitsetaimede” tooterühma. Säärase klassifitseerimise põhjendamiseks puudusid teaduslikud uuringud. Komisjoni 1999. aasta ettepanek pealkirjaga „Nõukogu direktiivi 90/642/EMÜ lisa nimetamata (vähemtähtsate) põllukultuuride klassifitseerimine”,⁸ oli ainult komisjoni ametnike arvamuse avaldus. Kuna nimetatud dokumenti ei esitatud komisjonile kooskõlastamiseks, ei ole see õiguslikult siduv. Komisjon vaidlustab ka viinapuulehtede klassifitseerimise „laua- ja veiniviinamarjade” alarühma. Erinevus viinapuu viinamarjade ja lehtede vahel on liiga suur. Muuseas, direktiivi I lisa ei taotle täielikku kooskõla.

B. Tähelepanekud

18. Komisjoni arvamuse kohaselt ei sisalda direktiiv mingeid kohustuslikke norme viinapuulehtede kohta. Neid ei saa klassifitseerida

19. Püstitatud küsimustega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas direktiivi 90/642 saab kohaldada viinapuulehtedele, mida ei ole direktiivi loetelus sõnaselgelt nimetatud, ning juhul, kui vastus on jaatav, siis millisesse tooterühma, täpsemini öeldes, millise saadusega tuleks viinapuulehti samastada.

7 — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, lk 1; ELT eriväljaanne 15/06, lk 463).

8 — Vt 6. joonelune märkus.

20. Selleks, et vastata eelotsuse küsimustele, tuleks ennekõike välja selgitada, kas direktiivi 90/642 I lisa 2. veerg, milles on üles loetletud direktiiviga hõlmatud saadused, on ammendav või seda tuleb käsitleda näitlikuna.

21. Juhul kui saaduste loetelu 2. veerus on ammendav, nagu on välja pakkunud Gavrielides ja Kreeka valitsus, siis ei saaks direktiivi viinapuulehtedele kohaldada, sest neid ei ole sõnaselgelt loetelus mainitud. Juhul kui saaduste loetelu on käsitletav ainult näitlikuna, tuleks järgnevalt kontrollida, kas viinapuulehti oleks võimalik samastada mingi I lisas nimetatud tooterühmaga või I lisas nimetatud saadusega.

22. Direktiivi sõnastus räägib vastu asjaolule, et 2. veeru saaduste loetelu on ammendav. Direktiivi artikli 1 lõikes 1 on selgelt väljendatud, et direktiivi kohaldatakse I lisa 1. veeru tooterühma loetelule, mille *näited*⁹ on esitatud 2. veerus. Seega vastavalt direktiivi sõnastusele on 2. veeru saaduste loetelu näitlik ja see ei ole lõplik.

23. Küsimusele, kas saaduste loetelu tuleb käsitleda näitlikuna või see on ammendav, tugineb komisjon Euroopa Kohtu otsusele kohtuasjas Cacchiarelli ja Stanghellini. Nimetatud otsuses tunnistas kohus, et direktiiv 76/895/EMÜ puu- ja kõögiviljas sisalduvate ja nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide piirnormide kehtestamise kohta¹⁰ ei ole kohaldatav kartulite suhtes, sest neid ei ole nimetatud I lisa loetelus.¹¹ See põhjendus käesolevale juhtumile siiski ei laiene, kuna mõlemad direktiivid erinevad teineteisest sõnastuse poolest. Direktiivi 76/895/EMÜ artikkel 1 sätestab, et käesolev direktiiv käsitleb „nimetoiduks [...] ettenähtud saadusi, mis on loetletud I lisas sätestatud ühise tollitariifistiku rubriikides [...]”. Seega on nimetatud direktiivi lisas üles loetletud üksikud saadused, mitte saaduste rühmad. Seetõttu on direktiivi 76/895/EMÜ lisa ammendav juba sõnastuse poolest.

24. Direktiivil 90/642 oli oluline tähtsus kohtuasjas Cacchiarelli ja Stanghelli ainult selle kohaldatavuse küsimuses teatud pestitsiididega seoses. Direktiiviga 90/642 hõlmatud saaduste loetelu olemusega seoses ei tehtud nimetatud otsusega mingeid järeldusi.

¹⁰ — EÜT L 340, lk 26; ELT eriväljaanne 03/03, lk 61.

¹¹ — 23. veebruari 1995. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-54/94 ja C-74/94: Cacchiarelli ja Stanghellini (EKL 1995, lk I-391, punkt 11).

⁹ — Kohtujuristi kursiiv.

25. Selle kasuks, et direktiivi 90/642 I lisa 2. veeru saaduste loetelu tuleb käsitleda näitlikuna, räägib ka süstemaatiline tõlgendamine. Kui saaduste loetelu 2. veerus oleks ammendav, pole vajadust süstematiseerida kahte veergu: 1. veerus „tooterühmad” ja 2. veerus „rühmadesse kuuluvad saadused”. Oleks täiesti piisanud sellest, kui oleks üles loetletud ainult üksikud saadused sarnaselt direktiiviga 76/895/EMÜ.¹²

26. Liiatigi on direktiivi II lisas paljudele saaduste rühmadele sätestatud piirnormid neisse kuuluvatele muudele saadustele, nagu näiteks piirnorm marjade ja väikeste puuviljade rühma kuuluvale alarühmale „Muud”. Ka see asjaolu näitab, et I lisa 2. veeru saaduste loetelu on käsitletav näitlikuna, kuna ammendava loetelu puhul ei oleks olnud vaja kehtestada piirnorme saaduste rühmadesse kuuluvatele muudele saadustele.

27. Tooterühma „lehtkõogiviljad ja värsked maitsetaimed” puhul ilmneb 2. veeru sõnas-

tusest, et seda saaduste loetelu tuleb käsitleda näitlikuna. Nimelt on direktiivis sõnasutatud alarühmana „salat ja muu selline” ja II lisas „maitsetaimed ja muu selline”.

28. Järelikult ei ole direktiivi 90/642 I lisa 2. veeru loetelu ammendav, vaid see on ainult näitlik.

29. Kuigi viinapuulehti ei esine 2. veeru loetelus, saaks direktiivi nende suhtes kohaldada juhul, kui neid oleks võimalik samastada mingi tooterühmaga, täpsemalt öeldes mingi saadusega. Seda tuleb järgnevalt kontrollida.

30. Selles mõttes *prima facie* tuleb arvesse viinapuulehtede klassifitseerimine tooterühma „lehtkõogiviljad ja värsked maitsetaimed”, et viinapuulehtede, samuti nagu salati, spinati ja maitsetaimede näol — mida on nimetatud selle tooterühma näidetena — on tegemist tarbimiseks kõlbulike lehtedega.

31. Samuti on viinapuulehed salati või maitsetaimedega võrreldavad tarbimise viisi ja võimaliku tarbimiskoguse poolest.

32. Selleks, et teha kindlaks, kas saadust on võimalik samastada teatud tooterühma kuuluva saadusega, tuleb siiski teleoloogilise tõlgenduse mõttes arvestada direktiivi eesmärke. Ühelt poolt on direktiivi eesmärk kaitsta inimest ja keskkonda.¹³ Teiselt poolt eeldatakse direktiivis, et taimede kaitsmine keemiliste pestitsiididega kahjulike organismide eest on vältimatu selleks, et tõsta põllumajanduse tootlikkust.¹⁴

mis tagab võimalikult väikese ja toksikoloogiliselt lubatava jääkide koguse”.¹⁶

34. Piirnormi kehtestamisel arvestati, milline on madalaim pestitsiidide kogus, mis oleks vajalik iga üksiku tooterühma, täpsemini öeldes iga üksiku saaduse, hea saagi saamisel. Ometi on iga taimeliigi tõhusaks taimekaitseks vajalik miinimumkogus erinev. See selgitab asjaolu, miks sarnastele taimedele nagu näiteks sõstardele ja põldmarjadele, mis tarbimisviisilt ja võimaliku tarbimiskoguse (seeläbi ka tõrjevahendite omastamise) poolest on väga sarnased, on kehtestatud erinevad piirnormid.

33. Pestitsiidide jääkide piirnormide kehtestamisel sooviti leida tasakaal nende kahe teineteisele vastukäiva direktiivi eesmärgi vahel, mistõttu kehtestati madalaimad võimalikud piirnormid, mis on heast põllumajandustavast lähtudes põhjendatud.¹⁵ Loetletud „normid kujutavad endast minimaalset pestitsiidide kogust piisava kontrolli saavutamiseks, eeldades nende kasutamist viisil,

35. Seepärast tuleb saaduse samastamisel teise tootegrupiga arvestada taime pestitsiidide vajadusest tuleneva eripäraga. Teatud tooterühma klassifitseerimine on ainult siis võimalik, kui taimed on selle poolest sarnased, millest võib järeldada, et nad on ühtmoodi kahjurite ja umbrohu poolt kahjustatavad, mistõttu on võimalikult hea saagi saamiseks nende pestitsiidide vajadus sarnane. Selleks, et lisada saadus samasse

13 — Vt direktiivi 90/642 6. põhjendus.

14 — Vt direktiivi 90/642 3. ja 4. põhjendus.

15 — Vt direktiivi 90/642 4. põhjendus.

16 — Nõukogu 23. juuni 1994. aasta direktiivi 94/30/EÜ 3. põhjendus direktiivi 90/642/EMÜ II lisa muutmise osas (EÜT L 189, lk 70; ELT eriväljaanne 03/16, lk 288).

tooterühma, ei piisa, kui võrrelda kahte saadust, nagu näiteks viinapuulehti salati või maitsetaimedega, ainult tarbimisviisi ja tarbimiskoguse poolest.

36. Need kaalutlused räägivad vastu viinapuulehtede klassifitseerimisele tooterühma „lehtkõogiviljad ja värsked maitsetaimed”. Kuna viinapuu on salati või maitsetaimedega võrreldes liiga erinev nii taimeliigi kui ka kasvatamistingimuste poolest selleks, et spetsiaalset salatit ja maitsetaimedele kehtestatud piirnormi, mis tuleneb nimetatud saaduste pestitsiidide vajadusest, üle kanda viinapuulehtedele ilma teadusliku aluseta. Asjaolu, et kohustuslike piirnormide kindlaksmääramine nõuab pikaajalist tehnilist kontrolli, nähtub ka direktiivi 90/642 preambuli kolmeteistkümnendast põhjendusest.¹⁷

37. Midagi muud ei tulene ka komisjoni ettepanekust „(vähemtähtsate) põllukultuuride klassifitseerimine”,¹⁸ millele viitas Soome valitsus. Nimetatud dokumendis tehakse ettepanekuid direktiivi 90/642 I lisas selgesõnaliselt väljatoomata jäänud saaduste klassifitseerimise kohta. Viinapuulehtedega seoses on leheküljel 107 tehtud ettepanek klassifitseerida need maitsetai-

mede alarühma, mis kuulub „lehtkõogiviljade ja värskete maitsetaimede” tooterühma. Mainitud komisjoni ettepanek on üks osa dokumendist „Juhend direktiivi 91/414/EMÜ taimekaitsevahendite turuleviimise kohta II lisa A osa punktis 6 ja III lisa A osa punktis 8 ettenähtud jääke puudutavate andmete koostamiseks”.¹⁹ Dokumendi sissejuhatuses on siiski mainitud, et tegemist on ainult komisjoni talituste arvamusega. Selle dokumendi eesmärk ei ole avaldada õiguslikult siduvat mõju. Nimetatud asjaolule on käesolevas kohtuvaidluses viidanud ka komisjon oma kirjalikes märkustes. Äärmisel juhul võiks komisjoni ettepanekut käsitleda ekspertarvamusena küsimuses, mis puudutab viinapuulehtede samastamist maitsetaimedega. Selle dokumendi kvalifitseerimine ekspertarvamusena ei ole siiski võimalik, kuna sellest ei nähtu, kuidas ning võimaluse korral milliste uuringute alusel on komisjon jõudnud säärase ettepanekuni.

38. Seega ei saa viinapuulehti samastada „lehtkõogiviljade ja värskete maitsetaimede” tooterühmaga.

17 — Vt direktiivi 90/642 13. põhjendus.

18 — Vaata 6. joonealune märkus.

19 — Komisjoni põllumajanduse peadirektooraat VI B II-1, B lisa 1607/VI/97 rev. 2, 10.6.1999 (http://europa.eu.int/comm/food/resources/publications_en.htm).

39. Kaalutleda võib veel viinapuulehtede klassifitseerimist „marjade ja väikeste puuviljade” tooterühma kuuluvasse „laua- ja veiniviinamarjade” alarühma, nagu soovisid direktiivi kohaldatavuse korral Gavrielides ja Kreeka valitsus.

hendi kogus ei ole inimorganismile koormav ja seetõttu ei pea seda ka (piirnormide) mõõtmise puhul arvesse võtma.

40. Seda lähenemist pooldab kaalutus, et viinapuulehed ja viinamarjad on mõlemad sama taime osad. Seetõttu võiksid nimetatud saadustel olla nende saagirikkaks kasvatamiseks vajalikud võrdsed pestitsiidide kogused.

41. Sellise klassifitseerimise vastu on esiteks juba direktiivi sõnastus. Lehed ei ole lihtsalt ei marjad ega viinamarjad.

42. Komisjoni väide, et viinapuulehti ei saa käsitleda sarnaselt laua- ja veiniviinamarjadega, kuna direktiivi 90/642 I lisa 3. veeru kohaselt, kus on ära toodud saaduste osad, mille suhtes jääkide piirnorme kohaldatakse, tuleb eemaldada varred ja samuti ka lehed, mistõttu see ei ole veenev. Kolmandas veerus on üles loetletud saaduste osad, mille puhul eeldatakse, et neid ei tarbita — nagu näiteks varred —, mistõttu nendes sisalduv tõrjeva-

43. Kontrollides, kas viinapuulehtedele tuleb kohaldada samu pestitsiidide piirnorme kui laua- ja veiniviinamarjadele, tuleb ennekõike arvestada asjaoluga, et direktiivi 90/642 eesmärk on ka võimalikult laialdane inimese ja keskkonna kaitse.²⁰ Küsimusele, kas selline kavatsus lubab klassifitseerida viinapuulehed laua- ja veiniviinamarjade alarühma, millega kaasnevad suhteliselt kõrged pestitsiidide jääkide piirnormid, ei saa ilma teadusliku hinnanguta vastata. Saagikoristusperiood võib lehtedel ja viinamarjadel olla erinev; nende viinapuude kasvutingimuste jaoks, mida kasvatatakse lehtede saamiseks, võib vastupidiselt viinamarjade saagi eesmärgil kasvatatud viinapuude kasvutingimustest olla vajalik madalam pestitsiidide piirnorm. Sellised ebamäärasused peaksid ühenduse tasandil saama kõrvaldatud teaduslike uurin-gute abil ning viinapuulehed peaksid sama kantud direktiivi lissasse. Klassifitseerimine ainult tõlgendamise teel ilma loodusteaduslike uuringuteta ei ole võimalik. Seega ei ole võimalik viinapuulehti samastada laua- ja veiniviinamarjadega.

44. Lõpuks tuleb tunnistada, et saaduste loetelu direktiivi 90/642 I lisa ei ole

20 — Vt direktiivi 90/642 6. põhjendus.

ammendav. Sellele vaatamata ei saa eespool nimetatud kaalutlustel klassifitseerida viinapuulehti ei „lehtkõõgiviljade ja värskete maitsetaimede” tooterühma ega ka „marjade ja väikeste puuviljade” tooterühma kuuluvasse „laua- ja veiniviinamarjade” alarühma. Ka teised tooterühmad ei tule kõne alla. Seega ei kuulu viinapuulehed direktiivi kohaldamisalasse.

artiklitega 28 ja 30 kooskõlas olevate õigusnormide kohaldamine. Määrust nr 178/2002,²² iseäranis selle artiklit 14, puudutavad sätted ei ole antud asjas kohaldatavad, kuna määruse artikli 65 kohaselt jõustuvad need alles 1. jaanuaril 2005.

45. Siinkohal esitatud direktiivi 90/642 tõlgendusel on tegelikult selline tagajärg, et direktiiviga reguleeritud valdkonna jaoks puudub kõikide taimsete saaduste kohta kõikehõlmav ühtlustamine. Säärasele tõlgendusele räägib vastu asjaolu, et see läheb vastuollu direktiivi kaugemate eesmärkidega — nimelt ohustab see ühenduses kaupade vaba liikumist.²¹ Esitatud selgitused aga näitavad, et tegemist on sellise tõlgendusega, mis arvstab ka teisi direktiivi eesmärke ning seetõttu tasakaalustab kõik direktiivi eesmärgid.

46. Tuleb tunnistada, et direktiivi kohaldatavuse suhtes negatiivse vastuse andmine ei tähenda veel seda, et lubatud on igasugune siseriiklik õigusnorm; lubatud on vaid EÜ

47. Tulenevalt EÜ artiklist 28 on liikmesriikide vahelise kaubavahetuse puhul keelatud nii koguselised impordipiirangud kui ka kõik samaväärse toimega meetmed. Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale käsitletakse iga sellist liikmesriigi kaubandusalast õigusnormi, mis võib kas otseselt või kaudselt, kas tegelikult või potentsiaalselt piirata ühenduse sisekaubandust, meetmena, millel on samaväärne mõju koguseliste piirangutega.²³ Kaubandusalane regulatsioon võib seisneda ka haldustegevuses.²⁴ Asjaolu, kas Soomes esineb üldine haldustegevus seoses viinapuulehtede impordiloa tingimustega, ei ole eelotsuse küsimusest hoomatav. Kuid ka haldusalased üksikaktid ei tohi minna vastuollu EÜ artikliga 28, kuna selles on sätestatud individuaalsed õigused, mille õiguslik kaitse

22 — Viidatud 7. joonealusel märkuses.

23 — Vt 11. juuli 1974. aasta otsus kohtuasjas 8/74: Dassonville (EKL 1974, lk 837, punkt 5).

24 — Vt 9. mai 1985. aasta otsus kohtuasjas 21/84: komisjon v. Prantsusmaa (EKL 1985, lk 1355, punkt 13).

21 — —Vt direktiivi 90/642 11. põhjendus.

ei sõltu sellest, kas neid on rikutud kas üksiku haldusaktiga või haldustegevuse läbi.²⁵ Vaidlusalused haldusotsused, mille kohaselt sõltub viinapuulehtede import teatud jääkide piirnormist, piiravad ühenduse sisekaubandust ja seega kujutavad endast samaväärse toimega meeted.

tingimusi, rahvastiku toitumisharjumusi ning viimase tervislikku seisundit.²⁷

48. EÜ artikliga 28 sätestatud keelatud piiranguid saab siiski õigustada inimese ja keskkonna seisukohalt lähtudes. Vastavalt Euroopa Kohtu praktikale on liikmesriigi pädevuses kindlaks määrata, millises ulatuses ta inimese elu ja tervise kaitset soovib tagada. Sellega on liikmesriikidele antud avar määngumaa, kuid samas peavad nad siiski arvestama kaupade vaba liikumise tingimustega.²⁶ Kohtuasjas Heijn, milles vaidlustati siseriiklike õigusnorme toiduainetes sisalduvate pestitsiidide jääkide piirnormide kohta, lähtus kohus samuti liikmesriigi avarast valikuvabadusest ja otsustas, et siseriiklik õigusnorm võib arvesse võtta ka kliimaatilisi

49. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb liikmesriikidel tervisekaitse elluviimisel arvestada proportsionaalsuse põhimõttega, mis lähtub EÜ artikli 30 teisest lausest. Nimetatud sätte kohaselt peavad siseriiklikud meetmed seadma piiranguid vaid niivõrd, kui võrd see on tegelikult vajalik rahvastiku tervisekaitse seisukohalt; nad peavad olema sobivas suhtes püstitatud eesmärgiga ning eesmärgi saavutamiseks võetud meetmed peavad olema sellised, mis kõige vähem piiravad ühenduse sisekaubandust.²⁸

50. Järelikult tuleb siseriiklikul kohtul tuvastada, milline on viinapuulehtede vajalik pestitsiidide jääkide piirnorm tervisekaitse seisukohalt. Sealjuures tuleb samuti arvestada, milline on vajalik pestitsiidide kogus viinapuulehtede kasvatamiseks.²⁹

25 — Seoses teenuste vabaduse põhimõttega vt 29. aprilli 1999. aasta otsus kohtuasjas C-224/97: Ciola (EKL 1999, lk I-2517, punkt 32).

26 — Vt 27. juuni 1996. aasta otsus kohtuasjas C-293/94: Brandsma (EKL 1996, lk I-3159, punkt 11) ning 17. septembri 1998. aasta otsus kohtuasjas C-400/96: Harpegnies (EKL 1998, lk I-5121, punkt 33).

27 — 19. septembri 1984. aasta otsus kohtuasjas 94/83: Heijn (EKL 1984, lk 3263, punkt 16).

28 — Vt 14. juuli 1983. aasta otsus kohtuasjas 174/82: Sandoz (EKL 1983, lk 2445, punkt 18); 23. septembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-192/01: komisjon v. Taani (EKL 2003, lk I-9693, punkt 45); 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-387/99: komisjon v. Saksamaa (EKL 2004, lk I-3751, punkt 71); 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-150/00: komisjon v. Austria (EKL 2004, lk I-3887, punkt 88).

29 — Vt kohtuasi Heijn (osundatud 26. jonealuses märkuses, punkt 15) ning 13. märtsi 1986. aasta otsus kohtuasjas 54/85: Miéropix (EKL 1986, lk 1067, punkt 14).

V. Ettepanek

51. Eespool mainitud asjaolusid arvesse võttes teen ma Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Helsingin hallinto-oikeus'e esitatud eelotsuse küsimustele järgmiselt:

Nõukogu 27. novembri 1990. aasta direktiiv 90/642/EMÜ teatavates taimset päritolu saadustes, sealhulgas puu- ja köögiviljas, sisalduvate ja nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide lubatud piirnormide kehtestamise kohta ei ole viinapuulehtedele kohaldatav.